

EIGENLIJKE THEOLOGIE

LEERPLAN

Versie leerplan: 01-09-2022

Versie module: ST01/B/1

Studie: Opleiding Theologie

Vakgroep: Systematische Theologie

Studiepunten: 3 EC | 84 studie-uren

Inhoud

Dit vak richt zich in het bijzonder op de bestudering van (uitspraken van en over) God en zijn relatie tot de werkelijkheid, zoals wij die kennen. Hierin is de vraag in hoeverre de mens in staat is God te leren kennen uit de schepping, enkel en alleen op grond van zijn verstand en zonder hulp van Gods bijzondere openbaring, van centraal belang. In dit vak wordt aan deze vraag derhalve uitvoerig aandacht geschonken. Hieraan gerelateerd zijn de verschillende godsbewijzen, die in de loop der eeuwen naar voren zijn gebracht, welke kritisch gewogen worden.

Na een historisch-theologische beschouwing van het centrale dogma van de Drie-eenheid wordt vervolgd met wat gezegd kan worden over Gods Wezen: zijn namen, zijn eigenschappen en zijn werken. Al doende wordt onder meer aandacht geschonken aan de vraag hoe we vandaag de dag over allerlei aanverwante thema's kunnen nadenken: God als Schepper, Gods alwetendheid en Zijn almacht, maar ook: Zijn rechtvaardigheid in relatie tot de eeuwige straf die de zondaar in het vooruitzicht wordt gesteld – en hoe dit laatste zich verhoudt met Gods onmetelijke liefde.

Leerdoelen

Algemeen

Na studie van de leerstof ben je bekend met de vaktypische begrippen en heb je inzicht ontwikkeld in hun samenhang. Je bent op de hoogte van de belangrijkste bijbels-theologische vraagstukken (inclusief belangrijke stromingen en hun vertegenwoordigers) binnen het vakgebied en bent in staat hierin beargumenteerd een eigen positie in te nemen. Tevens ben je op de hoogte van de (historische) omvang en relevantie van het aandachtsgebied en ben je in staat een vertaalslag te maken van theologie naar gemeenteverband en je persoonlijk geloofsleven.

Vakspecifiek

Na deelname aan dit vak en bestudering van de behandelde ben je bekend met de volgende woorden en begrippen en kunt deze kort omschrijven:

Kennisverwerving

eigenlijke theologie, systematische theologie, natuurlijke theologie, de verschillende godsbewijzen, Drie-eenheid, perichorese, filioque, modalisme, adoptianisme, de namen en eigenschappen van God, immanentie en transcendentie, gnostiek, manicheïsme, platonisme, monisme, pan(en)theïsme, Gods voorzienigheid, de verschillende modellen inzake Gods voorzienigheid, theodicee.

Inzicht

Na afronding van dit vak heb je:

- inzicht ontwikkeld in de complexiteit van het vak en de samenhang van onderwerpen uit de Godsleer, zoals Gods voorzienigheid, met bepaalde filosofische vooronderstellingen;
- inzicht in de belanghebbende relatie tussen ons godsbeeld en de (pastorale) praktijk van het persoonlijk geloofsleven;
- inzicht in de diverse wijzen waarop God Zich naar ons openbaart in zijn namen en eigenschappen en hoe deze zich verhouden tot zijn wezen;
- enig inzicht in de mate van betrekkelijkheid van ons spreken en denken over God en zijn wezen.

Vaardigheid

Na deelname aan dit vak en bestudering van de behandelde stof kun je:

- een theologisch verantwoorde evaluatie geven van de verschillende godsbewijzen;
- de leer van de Drie-eenheid bijbels-theologisch onderbouwen;
- het belang van de leer van de Drie-eenheid beargumenteren;
- Gods almacht, alwetendheid, eeuwigheid, eenvoudigheid, onveranderlijkheid en noodzakelijkheid theologisch doordenken en dit standpunt verdedigen;
- uitleggen dat Gods transcendentie en immanentie niet op gespannen voet met elkaar staan;
- een bijbelse scheppingsvisie omschrijven;
- een bijbelse visie op de relatie tussen Gods voorkennis en de menselijke vrijheid uiteenzetten.

Attitude

Gedurende en na dit vak ben je (meer) onder de indruk gekomen van de geopenbaarde Drie-enige God zoals Hij is en de wijze waarop Hij een persoonlijke relatie met de mens wil aangaan.

Toetsing

Schriftelijk of digitaal tentamen over de module en eventuele aanvullende leerstof; werkstuk gerelateerd aan lijdensvraagstuk.

Literatuur

Verplichte literatuur

Module *Eigenlijke Theologie*.

- Brink, G. van den en C. van der Kooi. 2012. *Christelijke dogmatiek*. Zoetermeer: Boekencentrum, H. 2, 3 en 4, pag. 47-151 (105 pags.).
- Shaw, Mark. 2016. "God en het probleem van het kwaad." (Dit artikel is online beschikbaar via het Studieportaal bij 'aanvullend studiemateriaal'.)
- Witkamp, N. 2019. "De trinitarische doopformule in Mattheüs 28:19. Oorspronkelijk of latere toevoeging?" In: N. Witkamp en M. van Willigen (red.). *Door Christus aangesproken. Een ontmoeting met de Vroege Kerk*. Heerenveen: Groen. Pags. 123-135.

Bronteksten:

Capita selecta uit: McGrath, Alister E. 2017. *The Christian Theology Reader*. Fifth Edition. Oxford: Wiley-Blackwell (15 pags.):

- 1.7 – 'Anselm of Canterbury's Proof for the Existence of God';
- 1.9 – 'Thomas Aquinas on the Proofs for the Existence of God';
- 1.19 – 'Immanuel Kant on Anselm's Ontological Argument';
- 3.9 – 'Gregory of Nyssa on Human Analogies of the Trinity';
- 3.13 – 'Augustine on the Trinity';
- 3.14 – 'Augustine on the Relation of God and Evil';
- 3.21 – 'Anselm of Canterbury on the Compassion of God';
- 3.22 – 'Richard of St. Victor on Love within the Trinity';
- 3.24 – 'Thomas Aquinas on Divine Omnipotence';
- 3.26 – 'Julian of Norwich on God as our Mother';
- 3.28 – 'Thomas à Kempis on the Limits of Trinitarian Speculation';
- 3.33 – 'Jürgen Moltmann on the Suffering of God';
- 3.37 – 'Hans Küng on the Immutability of God';
- 3.43 – 'Elizabeth A. Johnson on Male and Female Images of God';
- 3.44 – Anne Carr on Feminism and the Maleness of God'.

Aanbevolen literatuur

- Berkhof, Hendrikus. 1990. *Christelijk Geloof*. Nijkerk: Callenbach. §19-23.
- Blocher, Henri. 1994. *Evil and the Cross: An Analytical Look at the Problem of Pain*. Grand rapids, MI: Kregel.
- Bloesch, Donald. 1995. *God the Father Almighty: Power, Wisdom, Holiness, Love*. Christian Foundations 3. Downers Grove, IL: InterVarsity Press.
- Brink, G., van den en Sarot, M (red.). 1995. *Hoe is uw naam? Opstellen over de eigenschappen van God*. Kampen: Kok, 1995.
- Brümmer, Vincent. 1988. *Over een persoonlijke God gesproken: Studies In de wijsgerige theologie*. Kampen: Kok Agora.
- Kärkkäinen, Veli-Matti. 2004. *The Doctrine of God: A Global Introduction*. Grand Rapids, MI: Baker Academic.
- Nash, Ronald H. 1983. *The Concept of God: an Exploration of Contemporary Difficulties with the Attributes of God*. Grand Rapids, MI: Zondervan.

- Ouweneel, Willem J. 2008. *De Schepping van God: Ontwerp van een Scheppings-, Mens-, en Zondeleer*. Vaassen: Medema.
- _____. 2008. *Het Plan van God: Ontwerp van een voorbeschikkingsleer*. Vaassen: Medema.
- _____. 2013. *De glorie van God: Ontwerp van een godsleer en van een theologische vakfilosofie*. Heerenveen: Medema
- Tiessen, Terrance. 2000. *Providence & Prayer: How Does God Work in the World?* Downers Grove, IL: Intervarsity Press.

